

M. MANTVAE
BONAVITII IV.

RISCONSULTI
PATAVINI

OBSERVATIO
NUM LEGALIVM

LIBRI X.

INSERTA his etiam breui Centuria de
locis topicis.

ADIECIMVS præterea eiusdem Isago-
gicum perquam breuem modum, ad tol-
lendos ferè quoscunq; , licet inexplicabi-
les, argumentorum nodos.

~~num. 43.~~
~~cap. 2.~~
~~num. 16.~~

Lugduni excudebant Godefridus &
Marcellus Beringi, fratres,
M. D. XLVI.

Cell. Soc. Iusv Salm. ex dono

I O A N N M A R I V S

CLAVDIVS, ET SCIPIO

Claudius, fratres, illustriss. Hadrien-
sium Duci, Ioanni Antonio

Aquiuiuo Ara-
goneo,

s.

ETSI à maioribus nostris, qui desiderium discendi, solam uiuendi rationem optimam esse uoluerunt, multa diuinitus inuenta, atq; instituta sunt: tamē nihil præclarius, quàm ut ij, qui in scientiarum studijs elaborauerint, nouumq; aliquod opus, ad communē hominum utilitatem, edere uelint, alicui clariss. & summæ autoritatis uiro dicarent: non solum, ut eius nomine & præsidio ab inuidorum obtrectationibus defenderentur, sed ut daretur occasio studiosis omnibus agendi, & referendi gratias illis principibus, ac maximis uiris, quorum beneficio & liberalitate, se totos ad studia doctrinæ contulerunt, spretis pecuniæ augendæ rationibus. Quam obrem cum Marcus Mantua clariss. huius ætatis Iurisconsultus suum opusculum decem librorum Observationum legalium (sic enim inscripsit) quod singulari doctrinâ, summo ingenio, prudentiaq; composuit, nostris, & quorundam studiosorum precibus, in lucem dare uellet, ut essent tanquam arrhabones, ex alijs quadraginta, quos scribere destinauerat: ac propterea deliberaremus aliquem maximum principem eligere, cuius nomini hoc opus diceretur, te unum inter tot illustres, & præclaros huius æ-

a . . . tatis

M. MANTVAE

BONAVITI PATAVINI

IURISCONSULTI

OBSERVATIONVM

LEGALIVM LIBER

PRIMVS.

OBSERVATIO PRIMA.

De abstracto, & concreto.

QUONIAM Abstracti, & Concreti, frequens est in iure speculatio, scias uelim lector optime, ualde differre: patet, quia inde uidemus quod ius in abstracto, semper equum, ac bonum est: in concreto uero non, imò quod plerūq; equitari etiā repugnat. l. j. & ibi Salice: in ij. col. C. de sacrosanc. eccl. Itē iustitia primo modo est, ut diffinitur Insti. de iust. & iu. in prin. cōstās, & perpetua uolūtas, ius suū unicuiq; tribuēs. Secūdo autē nō. Rursum in actione dubitatur, uigente inter testatorē & heredē, an factio inuentario duret: & deciditur breuiter, quod sic, si in se ac in abstracto cōsideretur, non si in cōcreto, prout est apta agere: & hoc quia apta detrahere, adhuc duraret. l. si. §. in cōputatiōe. C. de iu. delibe. l. in imponēda. C. ad leg. Falci. tradit Bal. in l. irritū. C. eo. qui ad idē quoq; dicit in l. ex hoc iure. in iij. col. ff. de iust. & iu. quod si cōtractus cōsideretur in abstracto, prout sua essentialia habet, est ius. Si uero in concreto, prout applicatur per facti causā Titio, uel Seio, tūc est facti, & colligetur declaratio ad tex. in l. cōsilio. ff. de eu. fu. Ad idem lex in abstracto, antequām feratur, semper est certa. l. cū quidā. §. suū. ff. de acqui. here. l. si pater. ff. de sol. postquām uero lata est, & sic in concreto, considerabilis, tūc efficitur dubia. l. quod Labeo. ff. de Carb. edic. & sentiūt Docto. in rub. ff. de reb. dub. Et idē in dignitate, quæ in abstracto nūquam moritur, adeo ut cōmis-

M. MANTVAE

BONAVITI PATAVINI

IURISCONS. PUBLI-

CIQUE INTER-

PRETIS,

ISAGOGICVS PER-

QVAM BREVIS MODVS, AD

tollendos ferè quoscunq; licet inex-
plicabiles, argumen-
to-
rum nodos,

ETSI in proœmio digestorū in prin.
& in §. quibus. in prima consti. codi.
& in §. tollendis. de iusti. cod. cōfir.
& in l. ij. in prin. de vet. ia. enu. co.
lib. omne ius nostrum contrariis pur-
gatū penitus esse legamus, ita ut non
sit amplius quid, in quo probabiliter
possit dubitari: nihilominus tot, &
tāta signātur in dies, quotidieq; sub

oriuntur hinc inde, ut non facillè explicari prima facie, ne dicā
solut, cōcordariq; inuicē posse uideātur, idcirco opere precii
fore duxi his feriis, quibus à solito interpretandi munere des-
tendū est, uos formulas quasdā, & locos, siue modos, & uias
docere, unde tanquam ex penu, solutiones euestigio depro-
maris, in promptuq; omnia habeatis, facilimumq; uobis e-
rit, quoniam his (ut dicitur in l. ij. in §. contrarium. C. de ue-
re. iur. enu.) subtili animo diuersitatis rationes excurientes,
nihil insolutum manebit, quod obijciatur disputantibus.

HORVM igitur primus erit, si dixerimus, simpliciter à uet-
bis incipientes, aliter intelligi uno casu, aliter uerò alio (hoc
solo enim sine rubore, argu. dilui poterit, si tamē diuersitatis
ratio, ut dictum est, statim adducatur) exempli gratia, Emit
quis seruū uitiosum. Is moritur infra sex mēses. cerrū est, cōtra
nend